

высшей технической школе в его сопоставлении с аксиоматическо-догматическим и дискурсивно-эмпирическим методами. Проблемно-исторический же метод обучения представляет собой изложение любой дисциплины в процессе зарождения и исторического развития ее важнейших проблем, их современного состояния и перспектив развития. Логика познания и диалектика общественного развития сливаются в этом методе воедино, проецируясь на изучаемый предмет. Основная суть проблемно-исторического метода не в изложении отдельных коллизий истории изучаемой дисциплины, а во вскрытии конкретной диалектики и разрешении проблемных ситуаций, что позволяет студенту действительно овладеть реальной методологией познания и творчества. Квалифицированно излагая и интерпретируя конкретный исторический материал дисциплины как драму идей и людей, преподаватель вызывает у студентов естественную эмоциональную реакцию, способствует формированию у них правильной системы ценностей, овладению нормами профессиональной морали. Представляется, что и в других научных дисциплинах применение проблемно-исторического метода не только возможно, но и целесообразно и при этом не требует увеличения сроков изучения этих дисциплин. Речь при этом должна идти не о сокращении излагаемого курса из-за включения в него историко-научного материала, а о методологической перестройке курса путем ориентации его на познание через историю науки логики развития изучаемого предмета, вычленения «узловых» вех на этом пути и основательной проработки конкретного научного или технического материала, относящегося к данным вехам, и соответственно сокращение или изъятие другого материала, менее значимого и более частного по отношению к "узловому", оставляя его на самостоятельную проработку студентами и усиливая тем самым их творческий потенциал. Назрела настоятельная необходимость включения курса истории науки и техники в качестве обязательной дисциплины в программы вузов всех типов (а может быть и не только вузов), в курсы основных научных и технических дисциплин, читаемых в вузах, будут в значительной мере перестроены на основе проблемно-исторического метода, как более эффективного, позволяющего значительно интенсифицировать учебный процесс и готовить специалистов с большим творческим потенциалом и широтой кругозора. Но для этого необходимо провести большую работу по подготовке кадров преподавателей истории науки и техники, изданию учебников и учебных пособий по данному предмету и созданию благоприятной информационной и правовой базы для восприятия этих нововведений в учебном процессе.

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ШКОЛЯРІВ РЕШЕТИЛІВСЬКОГО РАЙОНУ

Бондаренко І.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Сучасна напружена екологічна ситуація вимагає поглибленого розгляду істотних особливостей ставлення людини до природи в різних культурах.

Найбільш доцільно трактувати поняття екологічної культури з точки зору освітнього процесу. Екологічна культура – це наявність високого ступеня загальної духовної культури, міждисциплінарних, глобальних уявлень і понять про екологічну проблему, усвідомлення, що людина – це

частина природи, оволодіння системою наукових екологічних умінь і навичок [1].

Дана стаття присвячена питанням використання комплексного підходу до формування екологічної культури школярів загальноосвітніх шкіл та експериментального визначення рівня її сформованості (на прикладі Решетилівського району).

Вивчення, аналіз та узагальнення теоретичних основ досліджуваної нами проблеми дозволили висловити припущення про те, що формування екологічної культури школярів відбувається більш ефективно за умови:

- інтеграції, змістової та процесуальної екологічної складової у навчально-виховному процесі.

- впровадження педагогічних технологій, що забезпечують комплексний підхід та особистісну орієнтацію виховного процесу.

З метою перевірки наведених теоретичних положень ми провели експериментальне дослідження особливостей формування екологічної культури школярів загальноосвітніх шкіл у процесі навчально-виховної діяльності.

Експеримент проходив у три етапи. На етапі теоретичної роботи була визначена сфера дослідження, наукова проблема; вивчалась педагогічна і навчально-методична література з даного питання, досвід роботи вчителів середніх та старших класів з проблем екологічного виховання та формування основ екологічної культури в учнів; формулювалася гіпотеза і завдання дослідження.

Практичний етап експериментального дослідження був пов'язаний із розробкою шляхів реалізації гіпотези і розв'язанням завдань експерименту, що проводився у 9 та 11-х класах на базі Жовтневого навчально-виховного комплексу Решетилівського району Полтавської області, включав продовження та узагальнення стану досліджуваної проблеми в науковій літературі та педагогічній практиці.

Окрім цього нами були визначені рівні сформованості екологічної культури, на основі контрольних зрізів у майбутніх вчителів, студентів 5 курсу та магістрів природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка.

На заключному етапі проводився аналіз та узагальнення експериментальних даних.

З учнями було проведено тестування та анкетування. Тестування передбачало дослідження за двома аспектами:

- валеологічний (відношення до власного здоров'я та здоров'я близьких людей, відсутність шкідливих звичок, здоровий спосіб життя, правильне харчування).
- екологічний (відношення до природи, участь у природоохоронній діяльності, збереження екології рідного села).

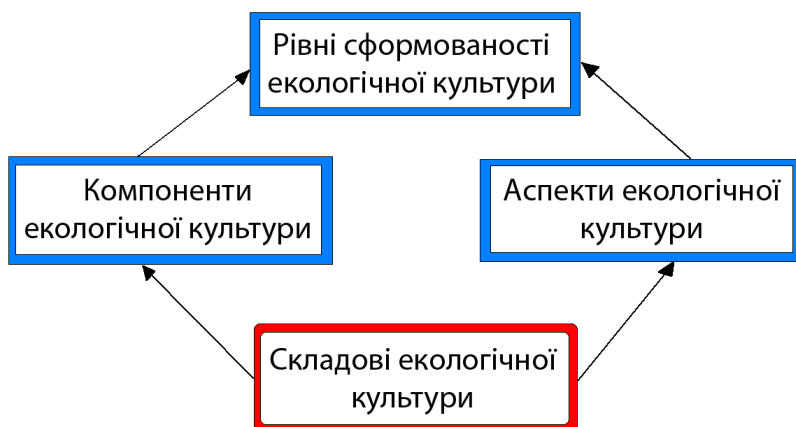
В ході дослідження виявлено високий рівень сформованості екологічної культури у старших класах, зокрема в учнів, що навчаються у профільному класі біологічного спрямування. Середні показники були отримані при проведенні експерименту з учнями середньої школи. Було відмічено активне включення до природоохоронної діяльності та відносно бережливе ставлення до власного здоров'я та здоров'я близьких. Більшість учнів старших класів співпрацюють з учителем біології Смірноюю В.М., тому активно залучені до проведення різноманітних виставок, заходів, реалізації екологічних проектів, є безпосередніми учасниками екологічної агібригади «Астрагал».

Результатом дослідження було створення моделі екологічної культури. Загальна модель екологічної культури включає такі компоненти: [2]

- особистісні якості, які сприяють формуванню екологічної культури;
- специфічний вид індивідуального досвіду;
- екологічні знання, навички в практичній природоохоронній діяльності;
- критерії екологічної культури;
- технологія організаційно-педагогічних дій;
- педагогічні підходи реалізації моделі: аксіологічний, діяльнісний, комплексний, особистісний.

На основі загальної моделі було побудовано модель формування екологічної культури учнів шкіл Решетилівського району, що містить:

Модель формування екологічної культури учнів

Використовуючи різноманітні методи формування екологічної культури, слід пам'ятати, що їх ефективність значною мірою визначає узгодженість дій педагогів та батьків. Тому до системи виховних впливів доцільно ввести різноманітної форми роботи з сім'єю відповідної спрямованості.

Література

1. Андреева Н.А., Соломин В.П., Васильева Т.В. Теория и методика обучения экологии. /Н.А.Андреева, В.П. Соломин, Т.В. Васильева// М: Издательский центр «Академия». - 2009
2. Пушкарьова Т.О. Король О.В. Методи формування екологічної культури у навчально-виховному процесі /Т.О. Пушкарьова, О.В. Король// Світ виховання. - 2006. - №1